

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ANDORRA LA VELLA

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ANDORRA LA VELLA

Dia: 09/10/2025	Hora: 20.30h	Lloc: Sala Consòrcia – Centre de Congressos d'Andorra la Vella
Participació: 30 persones (17 dones i 13 homes)		

Ordre del dia de la sessió

- Benvinguda institucional i presentació genèrica del procés i de la sessió **5'**
- Contextualització i explicació de la dinàmica que es realitzarà i del programa de la jornada **5'**
- Presentació d'informació de context **15'**
- Treball en grups: Identificació de característiques d'un futur a assolir/ un futur a evitar en relació als diferents àmbits de debat **30'**
- Treball en plenari: Posada en comú i classificació de les targetes **25'**
- Treball en plenari: Identificació de reptes/dificultats per assolir el futur desitjat **35'**
- Distribució d'un qüestionari d'avaluació **5'**
- Agraïments i comiat

Introducció a la sessió

Elisenda Vives i Manel Riera, copresidents del Comitè Rector del procés participatiu “Tracem el futur d'Andorra en un món que canvia”, donen la benvinguda a la sessió i contextualitzen que aquest projecte té l'objectiu de definir, de manera col·lectiva, els reptes de l'Andorra dels pròxims anys.

Indiquen que aquestes sessions, organitzades amb la voluntat de recollir aportacions de la ciutadania, dels agents socials, econòmics i culturals, són una primera fase del projecte. Durant el mes de gener del 2026 s'impulsarà una assemblea ciutadana, la segona fase del procés, formada per una mostra representativa de la societat andorrana.

Yvan Lara, d'Andorra Recerca i Innovació, explica que aquest procés participatiu està impulsat des del Govern, el Consell General i els Comuns. La secretaria tècnica és assumida per Andorra Recerca i Innovació i compta amb el suport tècnic de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana. Afegeix que s'ha contractat a una empresa per dinamitzar les sessions sectorials i parroquials amb la ciutadania, EDAS. Remarca que aquest treball parteix d'un exercici previ de definició de reptes de futur de la societat andorrana, recollits en el procés “Andorra: reptes de futur” dut a terme l'any 2021.

Manel Gil, de l'equip dinamitzador (EDAS), planteja que l'objectiu de la sessió és doble:

- D'una banda, construir una visió en positiu, sobre quin és el futur desitjable en relació amb els àmbits de debat en el context andorrà.

- D'altra banda, identificar des de la perspectiva de les participants què cal tenir en compte per assolir aquest futur desitjat, és a dir, recomanacions.

Recull d'aportacions de la sessió

En relació a les visions de futur i els escenaris desitjables, es recullen les següents aportacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Un país que treballi en la prevenció de la malaltia, que promogui la salut comunitària, l'activitat física i la cura de la salut mental.
 - Un país amb professionals sanitaris competents i un sistema amb recursos suficients per tractar tot tipus de malalties sense haver de sortir fora i amb llistes d'espera curtes.
 - Un país on es promogui un envelliment saludable i on es disposi d'espais intergeneracionals.
 - Un país amb una millor coordinació i més sinèrgies entre els diferents serveis de salut.
 - Un país amb una sanitat eficient i autosuficient, dimensionada en funció del nombre d'habitants i les seves necessitats i que ofereix serveis en les diferents etapes de la vida.
 - Un país amb un sistema sanitari universal, sostenible i reactiu.
 - Un país amb una millor conciliació familiar i unes millors condicions laborals.
 - Un país que garanteixi un sistema de pensions sostenible i que compensi a aquelles persones que tenen treballs més durs.
 - Una Andorra que fomenti la democràcia participativa i que promogui la planificació estratègica participativa.
 - Un país que continua sent referent en seguretat ciutadana i tranquil·litat.
 - Una Andorra que té cura de la gent gran.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Una Andorra que consumeixi menys recursos, que hagi avançat cap a la descarbonització i cap a models d'energies renovables, amb un menor consum energètic i que, conseqüentment, desenvolupi un model de país en funció dels recursos disponibles i avanci cap a un balanç neutre d'emissions.
 - Un país que gestioni adequadament els seus residus.
 - Una Andorra que protegeixi el patrimoni natural i respecti la natura.
 - Un país amb uns nuclis urbans més verds i més adaptats al canvi climàtic.
 - Una Andorra en la que no es creïn nous nuclis de població.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Un país amb una economia més diversificada i que explori sectors innovadors, a través de la digitalització, i de tradicionals, com el sector primari i l'artesanía.
 - Una Andorra que sigui singular econòmicament, que es diferenciï dels seus països veïns.
 - Una Andorra que freni els interessos econòmics externs.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Una Andorra que garanteixi el dret a un habitatge assequible i que explori nous models de viure, que fomentin la vida comunitària, l'envelliment actiu...
 - Un país que limiti el creixement poblacional en base a la capacitat i els recursos disponibles al territori.

- Un país amb uns criteris unificats sobre l'ordenament urbanístic entre comuns, coordinat i que fomenti un creixement concentrat en els nuclis urbans.
 - Un país que promogui el transport col·lectiu sostenible.
 - Una Andorra amb una mobilitat que promogui la bicicleta i moure's a peu, tant dins dels nuclis urbans com entre poblacions.
 - Una Andorra que garanteixi la mobilitat de les persones amb discapacitats i amb mobilitat reduïda.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Un país que respecti el patrimoni històric i cultural i faci difusió d'aquest.
 - Una Andorra en la que tothom parla català, en que la cultura i les tradicions estan a l'abast de tothom i són la base per impulsar el sentiment de pertinença al país.
 - Un sistema educatiu que estigui més relacionat amb la natura i amb els trets identitaris del país.
 - Un sistema educatiu que fomenti la formació professional i que doni facilitats per fer pràctiques laborals.
 - Un sistema educatiu que doni a l'alumnat aprenentatges vivencials com ètica, economia personal, gestió emocional, empatia i respecte vers els altres...
 - **Transversal:**
 - Una Andorra on hi hagi una harmonia entre totes les institucions públiques, on sigui més fàcil prendre decisions i avançar cap a objectius comuns.

Per tal d'assolir aquests futurs desitjables, les persones participants fan algunes recomanacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Implementar centres públics de salut integral, que abordin qüestions com la salut mental, la salut comunitària, la fisioteràpia, ergonomia, educació sanitària, cuina saludable, dietètica...
 - Disposar d'un ventall més ampli de tractaments sanitaris al país, com la radioteràpia.
 - Fer un tracte als pacients i als familiars més directe i transparent des dels centres mèdics.
 - Fer actuacions d'higiene sanitària en el nombre de coloms que habiten les zones poblades.
 - Ampliar els acords de SASS amb Espanya i França per disposar de tractaments fora del país. No és necessari tractar-se de tot a Andorra.
 - Impulsar la telemedicina.
 - Impulsar polítiques que permetin una conciliació familiar més efectiva, com la jornada compactada, el teletreball, l'automatització...
 - Construir espais públics de qualitat, verds, accessibles, on la prioritat és el ciutadà i on es pot fer comunitat.
 - Definir un topall al sistema de pensions, de manera que sigui més equitatiu entre la població i, alhora, més sostenible.
 - Obertura dels centres educatius com a espais comunitaris, amb patis oberts i verds.
 - Facilitar que les persones migrants puguin exercir els seus drets polítics, almenys en les eleccions comunals, per tal que se sentin més integrades al país.
 - Incrementar els salaris perquè les persones tinguin una millor qualitat de vida i impulsar horaris de treball que facilitin la conciliació familiar.
 - Impulsar mesures per fomentin entre les persones novingudes el sentiment de pertinença al país d'acollida.
 - Oferir ajudes a persones necessitades, sota un control estricte per evitar frau.

- Controlant la demografia es podria millorar la cohesió social i garantir els serveis de salut i educatius per a tothom.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Limitar el transit rodat per preservar el medi ambient.
 - Mantenir espais verds lliures de construcció.
 - Protegir els entorns naturals, tant els boscos, com les muntanyes, com els rius i els marges dels rius, per sobre de l'urbanisme i la nova construcció.
 - Incrementar el nombre de parcs naturals protegits i augmentar el nombre de zones verdes als nuclis urbans.
 - Preservar el medi natural evitant que esdevingui un parc d'atraccions.
 - Fomentar la higiene pública i els carrers nets amb una normativa de tinença de mascotes amb responsabilitats reals per als propietaris.
 - Vetllar per una Andorra en la que es pugui seguir gaudint de la natura.
 - Avançar cap a la sobirania energètica, però sense deixar de cuidar el medi natural i el paisatge.
 - Fomentar la reducció real del consum energètic mitjançant mesures de bonificació.
 - Incrementar l'ús de l'energia solar.
 - Ser un país més autosuficient en alguns recursos primaris, com l'aigua i l'alimentació.
 - Desplegar un programa centrat en la descarbonització i descentralització dels sistemes energètics, que comporti la creació de comunitats energètiques gestionades pels blocs d'habitatges amb instal·lacions de plaques fotovoltaiques i la instal·lació de plaques a les cobertes d'edificis públics.
 - Fomentar la separació de residus a partir d'un sistema de reciclatge que funcioni bé, que hi participi tothom i que sigui més agradable.
 - Reduir els envasos plàstics.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Diversificar l'economia a partir de nous models de turisme vinculats a la natura i la salut, a centres educatius especialitzats i que ofereixin formació específica.
 - Atraure activitats de recerca i innovació digital. No es poden desenvolupar activitats de l'economia tradicional per manca d'espai i comunicacions.
 - Oferir facilitats perquè empreses de gestió de servidors s'instal·lin al país, aprofitant l'accés a aigua i un clima fresc.
 - Capacitar digitalment a la població per un món que canvia i cada vegada és més digital, reduint l'escletxa digital, especialment entre la població gran.
 - Automatitzar i simplificar tràmits administratius a través de la digitalització, seguint un model semblant al d'Estònia.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Limitar la compra d'habitatge per a inversió, tant a particulars com a ens jurídics.
 - Regular el preu de l'habitatge perquè sigui més accessible en consonància amb els salaris i que permeti que l'emancipació dels joves sigui una realitat.
 - Donar facilitats per la compra del primer habitatge a les famílies.
 - Promoure un model de contracte de lloguer per l'habitatge que sigui indefinit, com en el cas de Suïssa.
 - Plantejar les necessitats d'habitatge per donar resposta a la població resident i no pas al turisme.
 - Limitar la població a un màxim de 100.000 persones.
 - Controlar el nombre d'habitants en funció dels recursos.

- Conèixer i avaluar la realitat del país per determinar quants habitants pot assolir sent sostenible en l'oferta de serveis (energètics, sanitaris, laborals, educatius...).
 - No augmentar la superfície construïble al país.
 - Promoure el concepte d'ecobarri en la planificació del territori, un model de desenvolupament urbà sostenible on es planifica segons les necessitats de la població que viu al territori i els recursos disponibles.
 - Promoure un model de nuclis urbans en la línia de la ciutat dels 15 minuts, on tinguis tot tipus de serveis i recursos a 15 minuts o menys a peu.
 - Crear un sistema de transport col·lectiu per cable per la mobilitat interna.
 - Crear un sistema de transport col·lectiu de tren per connectar el país amb l'exterior.
 - Limitar la construcció de noves vies i nous túnels pel trànsit rodat, l'estratègia de mobilitat ha d'anar lligada al transport col·lectiu.
 - Definir i conservar camins entre nuclis poblacionals per promoure la mobilitat a peu i en bicicleta.
 - Concentrar els centres logístics a la perifèria perquè no congestionin els nuclis urbans.
 - Crear i connectar espais verds verticals i horitzontals que connectin els recs d'Andorra, promovent una xarxa de camins verds interconnectats.
 - Crear vies específiques per al transport logístic perquè les empreses de sectors estratègics facin els desplaçaments per aquestes vies.
 - Explorar solucions a través del subsol per millorar el trànsit en determinades interseccions dels nuclis urbans, a partir de rotondes soterrades.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Protegir llocs amb interès patrimonial de manera més restrictiva.
 - Promoure la cultura andorrana a través de la música, del teatre, del ball.
 - Potenciar un centre cultural nacional que promogui la cultura, tant que la difongui com que la dinamitzi i cerqui el talent.
 - Apropar el Govern, els Comuns i les entitats públiques a la població resident a través del foment d'activitats des de les institucions.
 - Mantenir la llengua i tradicions pròpies com a element essencial per a la cohesió social.
 - Fer present la llengua catalana a tots els àmbits del país, de manera transversal.
 - Facilitar que qui vulgui venir a Andorra pugui conèixer per avançat quin és el tipus de país al que arriba i que es pugui integrar amb facilitat i respecte.
 - Vetllar per la seguretat dels entorns escolars a través de l'urbanisme.
 - Captar professionals formats pel sistema educatiu.
 - Abandonar el sistema educatiu competencial i reformar l'escola andorrana.
 - Fomentar el compromís social des del sistema educatiu, promovent valors cívics, identitat i cultura andorrana, i l'ús del català.
 - Mantenir el model de tres sistemes educatius.
 - Mantenir un sistema educatiu gratuït per a tothom.
 - Connectar els centres educatius amb l'entorn natural, a partir de sortides al medi natural, i amb la cultura andorrana, apropant la història del país, els costums: visites als agricultors i ramaders, construcció d'un mur de pedra seca, conèixer les llegendes d'Andorra, els cims i els espais identitaris...
 - **Transversal:**
 - Limitar la capacitat del país d'endeutar-se públicament i de manera externa. En aquest sentit, Andorra hauria de sortir de l'FMI.

Conclusions de la sessió

En l'àmbit de la **salut i la cohesió social**, es planteja una Andorra que aposti decididament per la **prevenció i la promoció de la salut comunitària**, incorporant-hi la salut mental, l'activitat física i l'envelliment saludable com a eixos prioritaris. Es destaca la necessitat de disposar d'un **sistema sanitari eficient, autosuficient i amb recursos disponibles**, capaç d'oferir una atenció integral en totes les etapes de la vida i amb temps d'espera reduïts per accedir-hi. També es posa èmfasi en la **coordinació entre serveis** i en la importància de mantenir un **sistema universal i sostenible**. Un mercat amb bones condicions laborals i una conciliació familiar efectiva també són projeccions desitjades a l'Andorra del futur. Es reclama, alhora, una **participació més gran de la ciutadania en la planificació pública**, així com el manteniment de la seguretat i la cura de la gent gran com a valors centrals.

Pel que fa a la **transició energètica i el medi ambient**, les visions apunten cap a una Andorra **compromesa amb la descarbonització i amb el consum responsable dels recursos**, orientada cap a les energies renovables i el balanç neutre d'emissions. Es defensa una gestió eficient dels residus, la **protecció del patrimoni natural** i l'adaptació dels nuclis urbans al canvi climàtic, promovent entorns més verds i sostenibles. També es planteja la necessitat d'evitar la creació de nous nuclis de població per garantir un **model territorial equilibrat** i respectuós amb la natura.

En relació amb la **diversificació econòmica i la transformació digital**, es proposa una Andorra que **ampliï la seva base productiva** més enllà del turisme, explorant sectors emergents vinculats a la innovació i la digitalització, però també **revaloritzant activitats tradicionals** com el sector primari o l'artesania. Es defensa que el model econòmic andorrà ha de ser **singular i autònom**, capaç de diferenciar-se dels països veïns i de **preservar la sobirania davant d'interessos econòmics externs**.

Pel que fa a l'**habitatge, la demografia, l'ordenament del territori i la connectivitat**, les propostes expressen un ampli consens al voltant del **dret a un habitatge digne i assequible**, promovent alhora **nous models d'habitatge comunitari**. Es considera necessari **limitar el creixement poblacional** segons la capacitat del territori, així com **coordinar i unificar criteris urbanístics entre comuns** per promoure un creixement concentrat i sostenible. En paral·lel, es reclama una **mobilitat més sostenible i inclusiva**, amb més transport col·lectiu, foment de la bicicleta i desplaçaments a peu, i especial atenció a les persones amb discapacitat o mobilitat reduïda i l'espai públic.

En l'àmbit de la **identitat, la cultura i l'educació**, emergeix una visió d'una Andorra **orgullosa de la seva cultura i llengua**, que les posa a l'abast de tothom com a base del sentiment de pertinença al país. Es proposa **enfortir la difusió del patrimoni històric i cultural** i reforçar el paper del català com a eix d'integració. El sistema educatiu es concep com a eina clau per transmetre aquests valors, amb una aposta per la **formació professional, els aprenentatges vivencials i la connexió amb la natura i la realitat del país**.

Finalment, de manera **transversal**, es reclama **més harmonia i cooperació entre les institucions públiques**, per afavorir la presa de decisions i avançar conjuntament cap a objectius compartits de país.